

PÉCSI FIGYELŐ.

Előfizetési díj:

Postán vagy Pécsen házhoz küldve: egész évre 5 ft., félre 2 ft. 50 kr. egyedül évre 1 ft. 25 kr.
Egyes szám 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Széchenyi-utca).

Hirdetések ára:

Egy új hasábon polt sor egyszeri megjelenésért 6 kr., 3-szori 5 kr., 10-szerért 4 kr. Újzeleendő. — Minden hirdetés után 30 kr. helyegjegy úzeleendő. A nyilatkozó polt sor 10 kr. A hirdetési díj előre úzeleendő.

SZERKESZTŐI IRODA:

Ó-pósta-utca 16-ik szám.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.

Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:

János-utca 8-ik szám.

A függetlenségi s 48-as párt és a delegáció.

„Menni vagy nem menni”, már t. i. a delegációba. Ez a kérdés foglalkoztatja az ellenzéki politikai köröket, mióta ismét fölcsinre verték az elveket nem ismerő, vagy az elvek összekavarását kedvelő lapokban. Hamlet nem töprendett oly mélan a „lenni vagy nem lenni” fölött, mint az aprólékosban nagy politikai bölcsességet látó körök a „menni vagy nem menni” fölött.

Érthetlenebb, ezáltalanebb politikát soha pártemberek nem követtek, mint a delegációba való bemenetel sürgetők. Egyetlen észszerű indok sem javolja e politikát. Mert az az egyetlen ürügy, hogy a delegációban közvetlenül támadják meg a hadsereget szervezésében és költségeiben, merőben hű, a mellett, hogy épenséggel a függetlenségi párt legsarkalatosabb alkotmányos elvét támadja meg. Ki is lehetné, ha csak nem teszi föl magáról, hogy Atlaszként hordja vállain a monarchiát, hogy az ő föllépése a delegációban megváltoztatná a többséget, midőn a többségnek a többségnek legbizalmasabb küldöttjeiből áll, a melyet magában a magyar országgyűlésen megbuktatnia nem sikerült? És ha hinnie is, hogy erje, mely nem tudott kormányt bukattani képviselőházban, képes kisebbsége daczára csodaszzerű átalakulásokat előidézni a delegációban, az által csak a delegációk intézményének hatását növelni Magyarországnak népképviselőtének, az ősi alkotmány törvényes sánczain alapuló országgyűlésnek rovására, melynek függetlenségét és hatalmát csorbítja a delegáció?

De mindettől eltekintve, kiken áll, hogy az ellenzék sorából bárki a delegációba beválasztassék? A többség. Igaz, hogy méltányosságból fenntart néhány helyet a többség az ellenzéknek is, Ez azonban még nem törvényen alapuló jog a többségnek mindig módjában áll kikérni az ellenzék a delegációból, s vajjon akkor a delegációban csodákra készülök hogyan érvényesítenék szavukat?

Még a mérsékelt ellenzék közülnye sem állhatja meg, hogy ne gunyolódják az indokok fölött, melyeket a delegációban való részvét mellett fölhoznak. Azt mondja a többi közt:

„A mi pedig a t. vezéregyéniségnek azt az okoskodását illeti, hogy ha a függetlenségi párt a delegációk elváltóságát vagy megváltoztatását akarja, akkor azért kell bemennie a delegációba, hogy ott a kormányra nézve a heves ellenzék által kellenetlenné s helyetlenné tegye a helyzetet, hogy így esetleg maguk a kormánykörök vágyakozzának később az így kellenetlenné váló delegációtól megszabadulni: — no ez nem komoly beszéd.

Mert a mi a kérdés elvi oldalát illeti, tehát a delegáció intézménye egyáltalán nem gyöngül a függetlenségi párt részvéte által, hanem erősödik.

A mi pedig a praktikus részt illeti, tehát az esetben, ha a függetlenségi párt csakugyan kellenetlenné tudná magát tenni a delegációban, ennek következménye korántsem a delegáció megszüntetése lenne, hanem talán csak az, hogy az országgyűlés többsége, ily tapasztalatok után, egyáltalán nem küldene a delegációba függetlenségi párti képviselőket. Mert a törvény, mely a delegáció választásáról szól, sehol sem mondja azt, hogy abban az ellenzéknek is képvisel-

selve kell lenni, hanem csak azt, hogy a magyar országgyűlés ennyi megennyi delegátust válasszon.”

A naplónak tökéletesen igaza van. Pártjának tagjai is nem egyszer voltak abban a helyzetben, hogy ott akarták hagyni a hálátlan és meddő küzdelmet, melyet a delegációban számukra nyújtottak. Olyan ez mint vasrások közé zárt oroszlané, melylyel játszanak és ingerkednek, tudva, hogy keresztül nem törheti rácsait. Így játszanak és ingerkednek a számarányukban nevésségesen megkötött ellenzéki delegátusokkal, kiket bevisznek, hogy tehetetlenségükben vergődjenek, de azért a felelősségben is osztozkodjanak.

Csakis oly fészkelődő egyének vethetik föl tehát a delegációba való bemenetel politikai programmal, mikor a tapasztalat az ellenzék mellett szól, a kik megunták az elvek tusáját és keresik a mérközésre ott a tért, a hol a „kormány képesség” címe alatt megalkudhatnak az elvek újabb szegre akasztására.

Kétségtelen hogy a függetlenségi pártnak bágyadozására, elvi falanxának töredékére mutat, hogy minduntalan föltámad keblében a törekvés szakítani programjával és hagyományával. De ha már meg van a törekvés és minden jóakarát, minden viszszaütasítást, minden palástolást és támadást daczára nem lehetett leküzdeni, mert ismételt leveretés után megint csak fölütötte fejét, jobb az elvekre, jobb a pártra nézve, ha a tisztulásnak most már szabad utat enged. Föl kell vetnie a kérdést nyíltan. Le kell számolnia az akciójára nehezként agyagot elemekkel, más különben e párt iránt is meginog a bizalom, mint végkép megszünt örökös iránytalansága és habozása miatt a mérsékelt ellenzék iránt.

Baranyavármegye

szervezeti szabályrendeletei az 1883. XV. és 1886. XX. t. cz. folytán.

— Az állandó vá. asztálynak javaslata. —
(Folytatás.)

5. Az elnök hatásköre. 24. A tanácskozást az elnök vezeti, s a tárgyhöz bármikor szólhat, a rend föntartása fölött az elnök fölökös s a kérdést a szavazásra az elnök tűzi ki. A határozatokat az elnök mondja ki. 25. A tanácskozás tárgyatól eltérőket a kérdés elnök igazítja s esetleg rendre is utasítja. 26. Renduntasítás esetén illető szónok mentességét előadhatja, ha azonban előadása közben elnök másodszor is renduntasítandónak találja, rövid mentességének meghaladása után, a közgyűlés által szótól a további szólas megvonható. 27. Esendzavarás esetén elnök csenget, névszerint fölcsölítja a esendzavarókat, s ha ennek ismétlésevel is a esendőt helyreállítani nem képes, az illető egy óráig terjedő időtartamra felfüggesztheti. A hallgatóság a tanácskozásba sem helyeslő vagy rosszul nyilatkozatokkal, sem jelekkel be nem folyhat. 28. A hallgatóság részéről okozott esendzavarás vagy bármilyen nemű, a tanácskozás zavaró beavatkozása, vagy tüntetés esetén, elnök az illetőket megintja, s ha az intés siker nélkül, a zavargókat kiutasíthatja, esetleg a karzatok teljes kiűrtését is elrendelheti. (50. §.)

6. Jegyzőkönyvek vezetése. 29. A közgyűlések jegyzőkönyveit a jegyzők vezetik és kiadványozzák, hitelesítése egyébként az 55. §. szerint lévén eszközözendő. 30. A jegyzőkönyv hitelesítésekor a fontosabb föl- vagy átiratok is fölvasandók és a hitelesítő választmány megbíralása alá bocsátandók.

7. Határozatok végrehajtása. 31. A közgyűlés határozatait az alispán hajlja végre. (58. §.)

8. A titkos szavazás módjáról. 32. Az 1886. évi XXI. t. cz. 53. §-a szerint titkos szavazásnak helye van: ha tisztviselő ellen fegyelmi eljárás megelőző vizsgálat vagy hivatali való felfüggesztés volna elrendelendő. 33. A titkos szavazás, e célra a jegyzők által készen tartandó egyenlő, s

a szavazó által betöltendő, szavazat-lapokkal történik. 34. A szavazat-lapra „igen” vagy „nem” írandó. 35. A szavazat-lapok összegyűjtölve a kiküldött szavazatszedő választmány előtt letett edénybe, a szavazók által jelentkezés sorrendjében személyesen beteendők. 36. A szavazat-lapok a szavazatszedő választmány által csak a szavazás bevégeztekor bonthatók föl. 37. A szavazás eredményének összeszámítása után, a szavazat lapok a választmány által rögtön megsemmisítendők.

II. Baranyavármegye járásainak beosztásáról, a szolgabírói székhelyek megállapításáról, tisztviselőinek, segéd- és kezelő-ügy szolgaszemélyzetének létszámáról, fizetéséről és mellékjuttatásokról. I. A vármegyének hét járásra való beosztása, mint a népesedési viszonyoknak és földrajzi fekvésnek legjobban megfelelő, változatlanul hagyatik úgy mint az 1871. évi 1530. számú közgyűlési határozattal megállapított. 2. Szolgabírói székhelyekül a következők állapítottak meg: a pécsi járás székhelye Pécs, a siklósi Siklós, a baranyavári Darda, a monacsi Mohács, a pécsvárdi Pécsvárad, a hegyhatí Sásd, a szent lőrinczi Szt.-Lőrincz, mely helyek eddig is azok voltak és egyuttal valamenyien járás rögési székhelyek is.

(Következik a községek beosztása, melyet azonban nagy terjedelme miatt nem közölhetünk.)

(Folyt. követe.)

Orvosi levelek.

I.

Az ázsiai kolera.

Az 1873-ik évben dült, s megynkbe, sőt városunkba is belátogatott, itt azonban mihamar elnyomott iszonyatos vendég — a keleti kolera megszűlése óta, tíz évig nem volt fölé Európa. E förtelmes s mindenkit rémülettel töltő betegség Indiába, szülő hazájába látszott magát teljesen visszahúzni, oda, honnét származik, a Ganges s Brahmaputra folyók partvidékeire, hol az ott uralkó helyi s talaj-viszonyok föllépését, fejlődését s tova terjedését nagyon előmozdítja. Alig három éve annak, hogy egész Európát izgalomba hozta azon rémhír, hogy e szörny Egyiptomban ismét föllépett, mintegy villanylétre, úgy szökött föl tepszedésből egyszerre egész világészünk, mindenütt üléstettek, egészségi rendszabályokat teremtettek, védekeztek, igyekezvén a helyi viszonyokat akként rendezni, hogy a talaj e kör fejlődésére minél kedvezőtlenebbé városszólások. A karbolsav, mely nem valami finom állatszernek mondható, egyszerre oly horre vergődött, hogy még az utolsó falu kondása is megismerte. Még inkább nőtt az izgalom, midőn Mureiban, Lyonban fejt föltötte, s igazgatóságunk tőfőtokát érte el a vlncezi, triestzi s finnei esetek olvasásánál.

Ma már — bár a kór Triesztben s némileg Fiumében is még mindig szedi áldozatait — csaknem feledni kezdjük, megszokjuk, nem is igen agódnunk, látva azon lassu lépéseket, majd szüneteket, melylyel felénk indulni készül. — Lehet, hogy meg is fog bennünket kímélni, adná az Ég... de ha jön is, készületlenül bennünket ne találjon. Országszerte megindult a fertőtlenítés, tisztogatás s most csak az lenne kívánatos, hogy ez kérelmetlen szigorral folytattva is legyen, s fokoztassék is. A miniszterium is gondoskodott e téren s egy utasítást adott ki az ázsiai kolera tárgyában, megkülde azt a törvényhatóságoknak, kik ennek értelmében el is jártak.

Most azonban szenteljünk néhány pillanatot eme borzasztó betegség megismerésére: azt hiszem jó szolgálatot teszsek vele a közügynek, ha röviden esetelem ennek egész történetét, különös figyelmet fordítva arra, hol s mit kell tennünk, hogy töle meneküljünk — ha viszonyaink nem olyanok, hogy távolabb vidékekre fussunk elöle. Mintán tán sokan vannak, kik e kór csak hírből ismerik, nem is igen van alkalom róla bővebb ismereteket szerezni, ezért gondoltam ezelszeretnek, multját s jelenét a lapolvasó közönség előtt feltárni, hogy a jövőben mindenki életmódját, lakását, ruházatát akként rendezhesse, hogy minél kevesebb alkalma legyen eme ragályos, veszedelmes, sokszor pillanatok alatt öle gyűrtelmes kórt elkapni, de tudhassa is mindenki, hogy miként banjon el a netán hozzánk mégis elharapódzó járvány esetén a megbetegedettekkel, mit kerüljön s mit tartson szeméi előtt. Az előbb, mint már említém, csak Ázsiában, a Ganges s Brahmaputra partjain s vidé-

kein elősködő kolera, csakis az 1830-ik évben kezdett vándoruttra kelni, bentazva csaknem az egész föld kerekességét, Isten ostaroként sújtva mindenfelé, ez idő óta lépett föl Európában is többször járványosan. — Természetesen a betegség okát, bár fűtkésztek erősen, nem igen ismerték. A betegség szülő méreg természeté ez ideig is még ismeretlen; de mégis már hason s tüzesebben észlett ragályos kórok nyomán — per analogiam — elg bizonyosan állíthatjuk, hogy az bizonyos u. n. hasadó gombákban (Schizomyces) keresendő. Eddig leginkább azon nézet tartja magát főnn, melyet a német tudós Koch V. észleletei s kutatásai nyomán állított föl, hogy t. i. ezen gombák az u. n. Comagay kolera-bacillussok lennének a kór szülő okai, melyek különféle — később említendő — módon az ember szervezetébe behatolván, ott, hogy miként az még ismeretlen, a kórtüneteknek egész halmazát idézik elő.

Sok nehezéssel jár ezen kutatás, a legnagyobb az, hogy eddig még nem sikerült kísérletileg állatokon a kolerát teljes biztossággal előidézni. Állítják ugyan némelyek, hogy ily járványok alkalmával többször láttak állatokat is kolerában elhullni, sőt, hogy a fertőzött városok fölött repülő madarak a légből élettelenül hulltak alá, a halak a vizekben nagy mennyiségben veszték el... mindezek hitelességéről azonban senki sem keszeskedik. A kolera-méregnek az állati, sőt néha az emberi testbe való beoltása is eredménytelen maradt.

Ma már azonban kétségtelen az, hogy a kolera fertőző anyaga a beteg ember ürülékében keresendő. Már friss állapotban is fertőzött ez, de sokkal élénkebben akkor, midőn az már több óra vagy nap óta a körléggel érintkezett s újabb bomlás s rothadásnak volt kitéve. Ezekből világos, hogy mindenki, ki ily rothadó ember ürülékével (kolera betegkével) jó érintkezésbe, magát ragályozás veszélyének teszi ki. Ragályozók továbbá a beteg fehérmennyi is, mosónők, ápolónők ezért különös vesztélyben vannak. Nem különben kedvező a ragályozásra a forgalom is, — kereskedők, postái, vasuti egyének, egyzóval mindazok, kik másokkal gyakran érintkeznek, a ragályozásnak ki vannak téve.

Különösen tekintetre méltó azon körülmény is, mi leginkább a ragály továbbterjedését előmozdítja, hogy némelyek, kik a kór elkapására kevesebb hajlammal bírnak, azt csak szelidebb mértékben kapják el, nem is igen betegeskednek, csak kisebb hasmenést s émelygést éreznek, ezen bajukat el is titkolhatják, sőt sürgős esetben még a vasuton utaznak is, s nem is tudják, hogy minő veszélyt hozhatnak városok, sőt egész vidékekre is. A kolera ezen szelid alakban is rendkívül ragályozó másokra nézve. Az ily utasok tan több állomáson ki is szállnak az árnyékosok fölkerése vgett, s ott hagyják a fertőző anyagot, mely tan szazak s ezek életét oltathja ki, — s a lakók nem is sejtik, honnét jöhetett a baj.

A kolera betegkével egyszerű érintkezés magában még nem veszélyes s szigorú fertőtlenítés mellett a minimumra is reducálható, de igen is veszélyesek a kolera betegék által elpiszkított s nem fertőtlenített fehér- s agyemű s egyéb tárgyak; ezekkel sokszor egész lakások, házak, utcák fertőzöttek meg.

Nem arról kell tehát először rögtön gondoskodni, hogy a szegény betegét a házól kuszóbböljük ki, kórházba küldjük, de igen arról, hogy az ily házból, lakásból az egészségeseket — ha lehet — távolítsuk el; s ezután a betegét elszállítva, vigyük a fertőtlenítés teljes szigorral kezresztül.

Koch szerint a fehérmennyék a bacil húsok kedvencez tenyészhelyei, ezeket mindenek előtt vagy el kell égetnünk rögtön, vagy másként fertőtlenítenünk.

Rossz a kolera-fészkek közelében levő kúti víz is s esetleg a közel lévő kútak mind, ezek mind elzarándók. Tiszíthatja a kolerát a körlég is, mennyiben a megszáradt, porrá vált gomba-esirok a körléggé jutva, a léghuzam által tova ragadtatnak s belegeztetve a tildőbe, szajba jöhetnek. Hogy ez meddig terjedhet el, az még bizonytalan.

hogy a betegedések a hétfői s ünneppalok követő napokon számosabbak, mint egyéb napokon. Hasahajó szerrekel s hasmenést könnyen okozható étellekkel, vagy az olyakkal is, melyek fokozzák a székletet, ily időben veszélyes élni. Egyszeri átesés a koleraan még nem öv meg attól, hogy ismét még ne kaplassuk, megkap-hatjuk azt háromszor, négyeszer is.

Leginkább alacsony, nedves, ingoványos talajon épült házak, pinzelakások, új, ki nem száradt épületek, összeszűfolt lakások nagyon terjesztik a kórt. Likacsos talaj alkalmassabb a csira felvételére s tovább adására, mint a kemény sziklás. Nyáron több, télen kevesebb a betegedés. A járvány rendszeren egy két behur-czolt esettel kezdődik s mielőtt ez kifejlődne, sokszor 1—2 hét is elmúlik, s 6 hét múlva a járvány tetőpontját éri el, hogy ez után ismét csökkenjen; de 6 hónapig is eltarthat, mit leginkább helyi s talaj viszonyok befolyásolnak.

A megtörtént fertőzés után a baj 2—3 nap múlva tör ki, s a szerint amint valakit nagyobb vagy kisebb mértékben ér el, különféle foka is van. A csak hasmenés, s émelygés vagy hányás alakjában fellépő Cholérine névvel kapott a hol pedig a vér is bomlani kezd, s a göröcs Rohamosabbak, s összeses mutatkozik ez Kolera algida, asphycticanak nevezetik ebből ritka a felépülés — A keresztül állt kolera néha egy lazab betegséggé visz át az u. Kolera typhoidba, mely baj a typhushoz igen hasonlít, s szintén mint a kolera sokszor halállal végződik. — Mintán az első tünetek rendszeren szédülés s hasmenéssel kezdődnek, kolera időben ilyen-féle minden, még a legesekélyebb rossz-létre is nagy figyelem fordítandó, nem tudhatja ugyanis senki előre, hogy baja miév fajulhat, de márszert még a legesekélyebb fokban is másokra nézve ragályozás által végzetessé válhat.

Számos esetben a baj, az azelőtt teljesen egészséges, vidor egyéneknél rögtön lép fel, s pár óra alatt öl; míg más esetekben, rendszeren előzetes megülés, gyomorrontás, szellemi felindulás stb. okozza kitérését. A betegék ez esetben morgást — korgást éreznek atléstökben, étvágytalanságról szédülésről panaszokdóznak, miközben hasmenést kapnak eleinte rendszeren váltaladók, később lig — rizs-víz színi folyadékot tritnek ki, s hányanak is, a szekürülések minden fájdalom nélkül mennek, igen viszonyosok s után a beteget igen elbágyadnak, leverték lesznek. A székelések eleinte ritkábbak, később igen gyakoriak 5—10—20 40-szer is ingereltnek egy nap a félremenésre. A víz eresztés azon mértékben csökken, mily mértékben a viszonyos székelések förtőnek később, ha ezen állapot nem javul, csak-las all be, a betegék elvesztik színiüket eleinte halványanak, később kekes fektés színt kapnak, szemük beesnek, orruk s a járomsontok kiemelkednek, kiállók lesznek, az eddig még meleg testük s piros forró nyelvük elfehéredik, jéghideggé ragadós hideg izdassággal bevontta lesznek itér verésük alig érezhető. Folyton inni kérnek, kezeik és lábuk elránzósodnak, később a hányás s székelés is megszűntnek, a betegök hangjukat vesztik s magas, sajátságosan bágyadt s fátyolozott hangon mondanak egy két szót, melyet alig lehet belőlük kivenni. A halál ezen stadiumban rendszeren a 3—4 napon szokott beállani. Gyermekek s aggok — nemkülönbén el-erőtlenedett egyének már az első stadiumban is elhalnak — elhalnak pedig ki-merülés következtében, míg azok, kik a második stadiumot is elérték szívűhűs áldozatai lesznek. A vér az edényekben oly sűrű lesz, hogy a szív alig nyomhatja tovább, később pedig az itterekben sem található már vér, az egész vérkeringés pang — ismét a kekes szín az egész testen át. Ebben az állapotban a betegék teljesen egykedvűek — ha göröcsöktől nem gyötörtetnek — melyek azonban hamar megújulnak s különösen a végtagokban rendkívül gyötörök, s fájdalmasabb.

Az üntudat rendszeren az utolsó per ezig fennmarad. Ezen tünetek közt hal el a legtöbb Kik megmaradnak azoknál az u. n. visszahatas áll be. Testük kezd melegedni a vérkeringés folyamatba jö, elvesztik egykedvűségüket, a gyötör szomj néha megszűnik. A vizelet is megindul s a székletét, rendszeren állományát s zínét veszi föl, s a beteg a nagyfokú bágyadságból kezd fölvesdni, teste kezd erősödni. Sajnos, hogy ez esetben sokszor a már említett hagymáz lép a kolera helyébe s a mit a kolera még megkímélt, ez viszi el, magával a beteggel együtt.

De ha a hagymás megis kiméli a beteget, ha a visszabátás jótékony s gyógyulást is vezet, mégis igen nagy óvatosságot igényel s mi könnyen visszaesés állhat be gyors végű kimenettel. Azért az ily beteget még sokáig éber figyelemmel kell kísérni s különösen ügyelni, nehogy valamely celszerűtlen étrend által a visszaesés veszélyének tegyék ki.

A legtöbb beteg csakis az első stádiumban gyógyul, a másodikban a gyógyulások ritkábbak, mert vagy a végkimerülések, a szivhüvelések, vagy a hagymázás lesznek áldozatai. Megemlíthető itt még az u. n. európai kolera (kolera nostras), mely minden évben a nyári forróság alatt fel-lepethet, de járványára soha sem fejlődik, nem ragályos, de sok esetben szintén halálal végződik.

Átmenve tehát a kolera kezeltetésére, sajátságai, a betegekben észlelt tünetek leírására, most szenteljünk még egy kevés időt ama fontos feladatnak, mit tegyünk a közeli kolera veszély idején, mit, ha az már netán közelünkbe is eljutott? Hogyan védekezzünk ellene, hogy óvjuk magunkat?

Mindenekelőtt tartssuk házuakat körültekintően szigorúan tisztán, naponta se pertessük, jól szellőztessük szobáinkat. Tartsunk készletben elegendő mennyiségben karbolsavat, vagy a nyersét tisztán, vagy a tisztítottat ennek 5—10%-os oldatában. Jó a karbolsavat méz is, minél több % karbolsavat tartalmaz. Karbolsav bízton előli a kolera csiráját, ezt kísérletekkel több ízben is igazolták. Minden nap használjuk tehát a fertőtlenítő anyagot, vízfolyások és árnyékszekéik fertőtlenítésére. A szemetet lehetőleg bordassal ki azonnal hazainkól s fertőtlenítsük a szemgödöröket is. Továbbá iparkodjunk magunkat jó ivóvízzel ellátni, oly kutarként vagy forrásokról hozzuk vizünket, melyek közelében sem trágyadomb, sem egyéb ily piszok nincs. Ha vizünk nem megbízható, tisztítsuk azt meg átszűrés (Koch-féle szűrő) avagy legegyszerűbben forralás s ismét leültetés által. Ez fődolog.

Ezek után fordítsunk magunkra is nagy gondot. Öltözködjünk az időjáráshoz mérten, óvakodjunk a meghűléstől nagyon. Minden éjjeli tivornyázást, dorbozást, étel s italbani mértékletlenséget szorgalmasan mellőzzünk. — Gyümölcsöt, kivált erlent ne együnk, fiatal bort s rosszul főzött sör ne igyunk. Mindazon helyeket, hol sokan összegyűnnek, pl. vásárokat, néplümpéket, egyzóval összejöveteleket kerüljünk. S ha már azon körülmények közé kerülünk, hogy kolera beteggel kellene érintkezni, vagy táu ápolunk is ilyet, úgy igyekezzünk annak minden körülékét azonnal bőven fertőtleníteni, vagy élénk tűzbe önteni azt, de nem árnyékszekékbe s minden elmoskolt ruhát, fehérneműt azonnal 10% karbolsavval jól leöntünk (ha elégtelen nem akarunk) s a beteget tisztába tegyük — mit különben az orvos is azonnal el fog rendelni, kit még a legesélyesebb tünetek alkalmával is, a beteget azonnal ágyba fektetve, rögtön hívunk szükséges Faluhelyekre is azonnal orvos fog küldetni, mielőtt a legesélyesebb gyanús hír is a hatóság tudomására jut. Ez pedig fertőtlenítő szer s orvossággal minden községet bőven el fog látni, ezért csak annyit említek még meg, hogy orvos érkezéseig a beteget azonnal — mint mondtam — ágyba fektetjük, jól betakarjuk, hasára meleg borogatást alkalmazzunk s ha a beteg nem hány, adjunk neki meleg teát, ha pedig hány, úgy jó friss vizet vagy kis jégdarabkákat nyeltesünk vele.

Ezek röviden azok, miket a tárgyról mindenkinek nemcsak jó, de szükséges is tudni. Ha vele a közügynek jó szolgálatot tettem, szívből örülök fogok. Adja a jó Ég, hogy mentek legyenek e borzasztó járványtól, ha pedig Isten meglátogatta vele, úgy védekezzünk, ében legyünk, mert csakis rajtuk áll a veszélyeket lehetőleg magunkról elhárítani. Ne legyünk kislakítók, túlságosan aggódók vagy nagyon féltelmesek, hisz látjuk a tisztaság, éberség s fertőtlenítés máris mennyire meggyengít e kórnak erejét s csakis ott uralkod, hol kedvező talajra akad. Szolid élet, kimélet, óvatosság sat. az Égbe vetett bizalom, nyugodtság legjobban meg fognak óvni bennünket.

Dr. Czifer Elek,
tb. tiszti főorvos.

A Szent-Pál-társulat megalakuló ülése.

A mostoha kezek között három év előtt tönkre ment papnöveldi egyházirodalmi önképző kör e hét folyamán dr. Lechner János, kanoéok és szeminariumi kormányzó övszárnyai alatt — ki nemcsak, hogy sok érdemet szerzett az intézet körül, de „píramist emelt” rektorsága „érdemeiből” egyszerű-mindenkorra neve emlékére — szeminariumban — phönixként ismét kikelt önbambaiából. Ő léptette ismét életbe a Szent-Pál-társulatot. Az ifjúság már nehezen várta a napot. Végre kedden, e hó 14-én tartották meg az alakuló ülést a papnöveldé egyik az alkalomra feldisznített tantermében.

A növendék-papság nagy örömmel nézett elébe a történendőknek. Az intézeti kormányzó megjelent az előjáróság élén, rövid beszédben üdvözölve a jelenlévőket, tudtja az ifjúsággal az öröndetes hírt, hogy a megye főpásztora kegyes átiratával a társulatot életbe lépteti, alapszabályait megerősíti, működését az előbbinél szélesebb alapokra fekteti, főlévelve az irodalmi működés mellett az egyházi szónoklatot is. Bemutatja ezután a társulatnak a megyés püspök által kinevezett igazgatót, mint szellemi működése vezetőjét, a külvilággal való közvetítőjét: dr. Rézbányay József tanulmányi felügyelőt, ki rövid hivataloskodása alatt is már megszerettette magát az egész növendékpapsággal s ki sikeres vezénylő tehetségével a rangzáróját még abban is bírja, hogy maga is irodalmár, mit a társulat kitörő örömmel és lelkes éljenzésekkel fogadott.

Erre felállt az új igazgató s nagy gondtal kieszített beszédében gazdag, magyos és tartalmas beszédet mondott a társulat célja és feladatáról, mely a hazafias lendületekben bővelkedett.

Beszéde többször — különösen azon része, midőn a megye főpásztoráról emlékezik meg — zajos, szilmi nem akaró éljenzésre adott alkalmat. (Amennyire a gyors-irók följegyzései engedik, jövő számunkban szóról-szóra közöljük a hazafiasabb s megkapóbb főbb pontjait.) Végül a Szent-Pál apostolról nevezett ifjúsági tudományos önképző kört a megyés püspök által re-ruháztott jognál fogva megalakultnak nyilvánította s első alakuló gyűlését ünnepélyesen megnyitá.

Következett erre az igazgató előterjesztése a tisztikar megválasztására, mely következéssel eredményt ért meg. Előző: Kasztl Gyula; főjegyző: Vajay István; aljegyzők: Palkó István és Klie Lajos; pénztárnok: Máté József; könyvtárnok: Simon Ferenc. A társulat ekként megalakulván az igazgató zárszavai után a kitűnő intézeti kormányzó életétése közt az ünnepély befejeztetett.

A theologiai tanári kar, bár külön meghívott az ünnepélyre, az ifjúság tudományos és hazafias ambíciójainak emelésére távollétével tündökölt!

Részünkről üdvözöljük az új irodalmi társulat megalakulását s mindig rokonszenvvel fogjuk kísérni jövődét sorait.

Mutassa meg a társulat, nem törődve egyesek vaskalosságára s avult kenetli világnézeteivel, mennyire méltó az ifjúság az egyházmegye egykori tudományos hírnévére.

Az egyházmegye jövője a haladásban fekszik, de evégből szükség van az irodalmi működésre. A czél szent s kitartó küzdelmet követel. Fogja föl a pap is jövő hivatását tudományos értelemben és tudományos erővel művelve fölte. És ekkor keblünkre fogadjuk őket. A Szent-Pál-társulat szellemé pedig, nemcsak a tudományos foglalkozás, de magyar hazafias és férfi jellem fejlesztés terén érdekelje ki a jó magyar hazafi szeretetét.

Hiszszük és reméljük, hogy úgy lesz!

Vidéki levelezés.

Képviseelői körutak.

Kövágó-Szölös, 1886. szept. 15.

Tekintetes Szerkesztőség!

Nagy Ferenc, a pécsi járás függetlenségi 48-as párti országgyűlési képviselője e hét elején kezdte meg körútját járásában, hol a választó közönség a mint mindenkor, úgy most is a legbensőbb örömmel, őszinte hazafiai szeretettel s tisztelettel fogadta.

Volt Hosszu-Hetényben, Vasasón, Szabolcsan, Somogyon, Patacon, Kövágó-Szölösön, Üröghöz, Pellérdön, Arányoson s mindentűt a nép rokonszenvvel találkozott. A lelkesülés, melylyel a választók a népszerű képviselőt körútjában kísérték, nem az a mesterkelt öröm-hangulat, melylyel egy-nemely honatyát szokott részesíteni az érdekelt s hivatalosan kirendelt közönség; ez a lelkesülés a szive legmélyéből jött, ez a lelkesülés az őszinte hazafiai érzés nyilvánulása volt. De szereteti is a pécsi járás derék képviselőjét, mert már tízenkét évén át képviseli a pécsi járás közönségét az országgyűlésben s mind a tízenkét évén át tántoríthatatlan híve volt a pártján, igazi derék képviselője a népnek.

Beszámoló beszédeit mindenkor nagy közönség hallgatta, mind végig feszült figyelemmel, érdeklődéssel. Megjelenésekor, beszéde közben s távozásakor viharos éljenzések tüntette ki a nép. Száz meg száz torokból hangozt föl az őszinte szivből eredő jó kívánság: „Éljen soká, nagyon soká a mi kedves képviselőnk: Nagy Ferenc, hogy a pécsi járást még számos évekig képviselhesse!”

Igy fogadja a nép azt, a ki a nép javára él s legszentebb törekvése a nép boldogságát előmozdítani.

Több választó polgar.

Mohács, 1886. szept. 14.

Tekintetes Szerkesztőség!

A mohácsi választókerület országgyűlési képviselője, Németh Lipót, múlt vasárnap kezdte meg választókerületében körútját, hogy régi s szép alkotmányos szokáshoz híven számot adjon az 1884/7. országgyűlés addigi működéséről. A következő közönségben, u. m. Szabaron, Rác-Görsönyön, Sombereken, Mohácsban és Kölkeden mondott beszámoló beszédét.

Mindenütt figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta meg a választó polgárság az ő képviselőjét, ki a jelenlegi országgyűlés két első ülészakában alkodott nevezetesen

törvényeket magyarázta, ezek horderejének s tárgyatartásának alkalmával követett magatartásának fejtegetése mellett szavazatát indokolta.

Mohácsban és Kölkeden tartott beszámoló beszédeiben zenkivil indokolta ellenléki álláspontjának fentartásával a mérsékelt ellenzék pártjából való kilépését is, mely a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a javaslat ellen mondott beszéde folytán küvetkezett be. A beszédekben ugyanis oly elveket hangoztatott, melyek keresztülvitele az önkormányzat demokratikus alapon való fejlesztését s a választási rendszer fentartásával a közszabadság és a polgárok jogainak biztosítását czélozta. És miután a mérsékelt ellenzék vezérférfiai ezen elvekkel ellenzékülve a választási rendszer mellőzésevel az egész közigazgatás államosítását — a centralizációt — tüzték ki lobogójukra, mely képviselőnk nézete szerint az önkormányzati jog megbuktatására és az által a közszabadság csorbítására és a polgárok jogainak megsorbitására vezet és így éppen ellenkezőjét akarják elérni annak, mint a mi mellett ő küzd: ez okokból nem lehetett többé tagja oly pártján, melyet az ily elveket valló vezérférfiak vezetnek.

Mohács és Kölked nagy számmal megjelent választói képviselőit és kijelentését tüntető, ismételtén s zajosn fejezték ki akkor is, midőn a beszámoló beszéd befejezése után a pártelnök a képviselőt továbbra is biztosította választóinak bizalmáról, kik egyébként a nélkül, hogy erre valaki részéről impulsus adatott volna önként kijelentették, hogy a jövő országgyűlésre is csak mostani képviselőjüket fogják megválasztani.

Képviseelőnk beszámolóit körutját a jövő két vasárnapon fogja és reméljük, hogy fogadtatása a kerület többi közönségben is oly szivélyes lesz, mint milyenben az első napon meglátogatott közönségben részesült.

A „Pécsi Figyelő” táviratai.

Mohács. (Szeptember 17., d. e. 11 óra 30 perc.) Tegnap Budapestről jövő hajón Krausz Lajos szakács éjtélkor megbetegedett s Mohácsra partra tétetett és kórházba szállított. Hány-székeléssel gyomorgörés vett rajta erőt és este meghalt. A hivatalos honcolás azzsiai kolérát konstátál. Ma ismét több kolera-beteg szállítottat a kórházba egy magán hajóról.

Mohács. (Szeptember 17. d. u. 3 óra.) Az Al-Dunáról érkező gőzhajón egy matróz betegedett meg s a kolera tünetei mutatkoztak rajta. A hajóskapitány Mohácsra kitette a partra, honnét azonnal kórházba szállított.

Mohács. (Szeptember 17. d. u. 3 óra 15 perc.) Dr. Hölbling Miksa, Baranyamegye tiszti főorvosa a dél-eltői vonattal érkezett Mohácsra, hogy vizsgálatot tartson a kolera esetek fölött s a szükséghez képest intézkedjék.

Törvényszéki csarnok.

Büntető ügyek:
Szeptember 20-án, Milács Mikszim ellen lopás miatt. Ifj. Radó István és társai ellen szücs testi sértés miatt. Szeptember 22-én, Hnig Zsigmond ellen csalás miatt. Singer Ignéz ellen csalás és sikasztás miatt. Szeptember 24-én, Rath Oszkár ellen sikasztás és okirathamítása miatt. Szeptember 25-én, Balog József és társai ellen emberölés miatt. Gyánó József ellen szücs testi sértés miatt.

Különlélek.

— Személyi hír. Dulánszky Nándor püspök Nádasdórá József főherceg fogadására tegnap ide érkezett. — Hollán Ernő altábornagy vasárnap este helyettes segédtest, Csesznák Benő őrnagy kíséretében ideérkezett s az „Arany Hajó” végéigbőbe szállt. Itt tartózkodása a hadgyakorlatok végéig terjed.

— Papszentelés. A megyés püspök vasárnap délelőtti 8 órakor az apácák templomában Fent Ferenc végeztet papnövendéket áldozásra fogja szentelni.

— Képviseelői lekötés. Sikoviei Tamás hegyháti járás országgyűlési képviselője gödrei kastélyában egybegyűjtött járási bizalmi férfiakkal azon megmáshatlatlan szándékát közlé, hogy képviselői mandátumot többé nem vállal. Magyarosan megvendégelve őket, érzékeny végbucst vett tőlük.

— Kolera. Mohácsról érkezett sürgönyeink megdöböntő hírt hoztak. Kolera-betegeket szállítottak Mohácsban partra; tehát a kolera Mohácsra tette a lábát Az alispán és a mohácsi főszolgabíró közt tegnap, pénteken erős sürgöny váltás volt. Az állapot mindenesetre aggasztó, azonban koránsem oly kétségbejítő, mint a minönek egyesek látják, kik mindent fekete szemlélve szoktak nézni s szeretik a buborékokat leghajóvá fölfújni. Az is áll, hogy jobb félni, mint megijedni, illetőleg elővigyázónak s óvatosnak kell lenni. Itt most már az idő, hogy a hatóság botrányos közönységből fölrakodjék s csekak papíron hirdesse a szükséges intézkedéseket, hanem a legnagyobb szigorral végre is

hajtassa azokat. Tudvalevőleg a piszok- és szennyeszek legjobb talaja minden járványos nyavalyának. Már pedig ha valahol kell seperni, úgy kétségkívül Pécsen nagy szükség van a tisztogatásra. Azért hát tisztogassunk! Első sorban az utcapozsolyák távolíttassanak el, az utca-folyókák, a vendéglőkől kivetett vízfolyások, melyek eszmörtöltöl-étel-hulladékokkal vannak tele, gondosan tisztogattassanak s desinficiáltsassanak. S van a városban több oly szennyhely, hol oly dülegetes esténként a levegő, mintha állati hullák mennének fölcsörlésnek. C-upa miazma! Ilyen büzlődött hely a fő utcában a Lyceum környéke. A templom mellett az ó-posta-utczába vezető vízfolyás tele van szennyel, piszokkal s csak úgy löveli ki a büzt. Az ilyen helyeket mulhatatlanul kell tisztogatni s fertőtleníteni. Elvárjuk, hogy a hatóság a legnagyobb eréllyel hajtssa végre a szükséges intézkedéseket.

— Iskolaszéki ülés. A szerdán délutáni iskolaszéki ülésen az iskolák igazgatóságai részéről bejelentetett a beiratkozott tanulók száma. A belvárosi népiskolába beiratkozott 448 tanuló, és pedig az I. osztályba 78, a II.-ba 66, a III.-ba 94, a IV.-be 94, az V.-be 58, a VI.-ba 58 tanuló. A zeneiskolába 54 tanuló iratkozott be. Az Ágoston-téri iskolába 560 tanuló, az I. fu osztályba 74, a II. f. o. 69, a III. f. o. 67, IV. f. o. 52, az V. f. o. 54; az I. leány-osztályban 79, a II. l. o. 63, a III. l. o. 54, a IV. l. o. 48. A szigeti külv. iskolába 534, az I. f. o. 91, a II. f. o. 68, a III. f. o. 67, a IV. f. o. 45; az I. Jeányosztályban 62, a II. l. o. 52, a III. l. o. 63, a IV. l. o. 54, az V. l. o. 32. A felső vámház-utcai iskolába beiratkozott 547 tanuló, az I. f. o. 84, a II. f. o. 72, a III. f. o. 70, a IV. f. o. 48; az I. l. o. 85, a II. l. o. 73, a III. l. o. 59, a IV. l. o. 56. — A polgári leányiskolába 146 tanuló iratkozott be, az I. o. 47, a II. o. 47, a III. o. 34, a IV. o. 18. Az összes beiratkozottak száma 2235. — Több helyettes tanító kérvényt nyújtott be csekély fizetésének emelésé végett. Tudvalevőleg bizon az a 300 frt vajmi csekély is egy tanító tisztességes egzisztenciájára. De hát ezt a t. iskolaszék, jó módban élve, nem tudja megérteni s így történt, hogy a szegény tanítók elutasították kérvényeiket. Sziebert Nándor iskolaszéki tag igen szépen kelt a tanítók védelmére. Nagyon helyesen jegyzé meg a visszás állapot megvilágítására, hogy a t. iskolaszék egy új osztály föllállításánál előrant egy rendes tanítót s az új iskola vezetésével bizza meg, helyére pedig egy óradóit állít s azt kívánja, hogy a 300 fittal díjazott óradó végezze az 1200 frt fizetéses rendes tanító kötelességét. Ez is csak Pécsen történhet meg! — Kelemen Katalin nyugdíjazás iránti kérvénye a városi tiszti főorvoshoz tétetett át, hogy Kelemen Katalin egészségi állapotáról véleményt adjon.

— Fakó-keselyű Pécsen. Edenhoffer pécsi molnár f. hó 12-én a megyeri-malom tájának egy ritka példányú fakó-keselyűt (vultur fulvus, vessköpfiger Geier) lőtt, mely Afrikában honos, de délkeleti Európában sem ritka. E madártaj ugyan hazánkban is szokott költeni, de hogy vidékünkre tevéden, az a ritkaságok közé tartozik. Párját ugyanau nap Árpádön lőték meg. Az egyik példányt Marschal Ferenc tanító tömte ki a hely. közs. népiskola tanszertára részére, a hol az érdeklődők által az irodai helyiségben megtekinthető. Nagysága kiterjesztett szárnyakkal 2 m. 80 cm.

— Hymen. Eljegyezte: Döry Béla tb. szolgabíró Szily Borcsát, Szily László orsz. képviselő leányát; Földváry Nándor baresi tanító Neumayer Klótidót, Mohácsban.

— Somogyi nem jön. Általános érdeklődést keltett a kellemes hír, hogy Somogyi Károly szinigazgató Kaposvárról Pécsre jön jól szervezett szinársulattal s itt a dalszarnokban még előadást tart a közönség érdeklődését. Ma, szombaton lett volna az első előadás és színekertült volna a „Czigány bórás”. De hát csak lett volna s került volna, mert hát Somogyi Károly nem jön, nem jöhet. Tegnap délután értesített bennünket, hogy nem jöhet, mert a tár-ulat énekes-i a hirtelen beállt hűvös napok következtében meghűltek s elrekedtek, oly annyira, hogy Pécs városa miügyeneinek a társulat ily körülmények között meg nem felelhetne. Ezek után, nincs más mód, le kell mondanunk a kiállításba helyezett kellemes műlvezetről.

— Alsófoku kereskedelmi iskola. A város tanácsa az 1884. évi miniszteri rendelethez képest az alsófoku kereskedelmi iskola föllállítását elrendelte, annak vezetését Dischka Győző főreltanodai igazgatóra bízta. A föltgyeleti jogot pedig az iparisikolai bizottságra ruházta. Ezen bizottságot Búhm C. F., Berecz Károly, Eizer János, Reinfeld Imre, Simon János és Tauszgy Arminal kibővítette. Az oktatás a főreltanodába fog eszközöltetni az ottani tanerökkel. A beiratási idő f. hó 19. 22 és 26 napjain eszközöltetik. Hinni akarjuk, hogy a magyar szellem a kereskedőbe ezen iskola által át fog lülettetni.

— A dunántúli közművelődési egyesület javára Papp József gyűjtőívén beérkezett szerkesztőségünkhez 6 frt., a gyűjtő adott 5 frt., Papp István 1 frtot. Az összeget a nálunk letéteményezett többi összegekkel együtt elhelyeztük a „Pécsi Takarékpénztár”-ba.

— A pécsi múkiállítás rendező bizottsága a bevételt s kiadásokat véglegesen csak a múlt héten számolta el. A számadás szerint uoylez vannegy forint a tiszta jövedelem, mely összegből a „Pécsi Dalárda” javára 50 frt., a „Dunántúli magyar közművelődési egyesület” pénztárának gyarapítására 34 frt. jutott. A dalárda illetménye, Reberics Imre egyleti titkárnak adatott át, a közművelődési egyesület 34 frtja pedig a „Pécsi Takarékpénztár”-ba helyeztetett el. — Ezzel kapcsolatossan a múkiállítás védnöke: Troll Ferenc pápai prelaatus és a rendező bizottság nevében, őszinte szivből eredő köszönetet mondunk a város azon derék polgárainak, a kik szivesek voltak kiállításani — a magyar aghharezosoknak, kik szives megjelentésükkel s hazafias szolgálatkészségükkel a kiállítás ünnepélyes ségét emelték s végül a nagy közönségnek a szives — pártfogásért.

— Botrányos eset. A szabolesi bányatelepen f. hó 10-én botrányos eset merült föl, melyről a következő értesítést nyertük. Eizner Samu szaboles-bányatelepi mérásros egyik levágandó marhája, a vágóhid közvetlen közelében levő istállóban föltette a „néhai” nevet; a mérásros azonban leventényen kötelel kötetett a kiszendvetett barom szarvára s lábaira és bevonszoltatta a vágóhidra, hol a segédje a szokásos forma kedvéért föbe tütötte a hullát, sőt vért is eresztett belőle, aztán megfejtette s földarabolta. Eizner Samu már a kiméréshez fogott, midőn a nép tudomásul véve a botrányos esetet, jelentést s Kaufmann orvos betitította a bus kimérését. Ilyenek történnek nálunk Baranyában most, a mikor az azzsiai kolera réme fenyeget. Az esetről a pécsi járás főszolgabírójánál is tétetett jelentés. Mi az eredmény? nem tudjuk. Anny azonban bizonyos, hogy az ily gyalázatos eljárásnál a legkeményebb szigorral kell élni. Tudósnak egyebet is mond. Többek közt fölemlíti, hogy intézkedés tétetett, hogy egy hivatalos közeg mindenkor megszemlélje a levágandó állatokat s vizsgálja meg, hogy ép-üzemségek-e. Ez a hivatalos egyén azonban vajmi keveset törődik a szemlével s innét van, hogy olyan esetek merülhetnek föl, mint a minő a fenn emondott. Hiszszük, hogy történik ez érdemben hathatós intézkedés — és — jövőben hasonló botrányos eset nem fordul elő. De csak hiszszük! — hogy csakugyan úgy lesz-e?... az már más kérdés.

— Phylloxera Baranyában. A hegyháti járás Szt. György és Tormas községeiben, a vármegye alispánja által tett jelentés folytán, a földmívelési miniszterium által leküldött filloxera biztos által a filloxera jelenléte konstátáltatott; minek folytán a földmívelési miniszterium Szt.-György és Tormas községekből álló szent-györgyi filloxera zárlati csoportot alakított és elrendelte, hogy ott a filloxera zárlati rendszabály a legszigorúbban betartassék, mely szerint a vészelte terültreől bármiféle szőlővessző, szőlőlevél és általában a szőlőt minden alkatrésze, (a szőlőfürt kivételével) továbbá bárminek fa- vagy eszerje it tetvény, használt cuceok vagy szőlőkarók, szőlőlevélbe csomagolt bárminek tárgyuk kivitele, ezen zárlati csoporton kívül első községekbe tiltatik. Hasulón az itt foglalkozó munkásoknak más szőlőterületen leendő alkalmazása is szigorúan tiltatik. Az ezen rendelet ellen vétők az 1883. évi XVII. t.-cz. büntetése alá esnek. Ezen miniszteri rendelet a vármegye alispánja által a hegyháti járásban kihirdetve és az erre vonatkozó övintézkedések életbe léptetve lettek.

— Vándortanítói beszámolás. Liebold Béni gyűmlöcsészeti vándortanító a következő sorokat küldte be hozzánk közlés végett: A mily kedves kötelességemnek tartottam működésem megkezdetekor a n. é. közönséget arról értesíteni, ép oly szivesen nyujtom át beszámolómat is. A közelmúlt iskolai nagy szünidő alatt a megye következő községeiben jelentem meg és tartottam elméleti és gyakorlati előadást a gyűmlöcsés okszert tanításáról. Nevezetesen: Vasas, Egerágh, Berkesd, Pellérd, Görsöny, Oszró, Sellye, Gilvánfa, Magyar-Mecske és Szent-Dienesen. Gondom volt mindentűt arra, hogy kifejezésimben ne a szóvirágot keressen, hanem a népszelvén szőljakk s így hallgatóm által meg is értessem magamat. Oda törekedtem előadásaimban, hogy a nép közt a gyűmlöcstermelés iránt az érdeklődést fölbresszsem s ezt nyomban gyakorlati utbaigazítással faldottam is meg. Kiemeltem különösen, hogy bizalommal forduljon hozzá bárki is, a kinek gyűmlöcsés körül fenakadása van vagy egyben másban tanácsot vagy utbaigazítást igényel. Mindentűt meglátogatam a faskalákat is, a hol is nem késtem gyakorlati tanácsot, utbaigazítást vagy fölvilágosítást adni, hangstlyozván különösen, hogy addig általános gyűmlöcsés-befalításra gondolni sem lehet, a mig az egyes községi faskalók és ezéla a kiiltetendő eseményeket szolgálatni képesek nem lesznek. Méltán megérdemenem azonban a halálanság bélyegét, ha meg nem emlékezném a nevezett helyeken lakó fötlekés, jegyző és tanító urakról, kik nemcsak őszinte sziveséggel fogadtak mindeztűt hanem egyuttal gondoskodtak arról is, hogy akárhány helyütt meglepő számú hallgatóság előtt tarthattam meg előadásomat. Fogadják és tarhutták is így csekélységem részéről, valamint a közlgy néven.

hálás köszönetem. S legyenek meggyőződve, hogy noha nem ringatom is magamat azon illúzióban, hogy vándorutam után gomba módra szaporodnak a gyümölcsök; de erősen hiszem, hogy mégis csak akadni fog itt-ott oly termékeny talaj, a melyben az elvetett sok mag közül egy rész kikel s nem teszi fáradozásomat meddő idő-pazarlássá.

Véres verekedés. Ritkán esik meg falusi bűsü anélkül, hogy Bachstemplomban kisebb nagyobb összekocczások ne legyenek, hogy egyik-másiknak kedve ne kerekedjék megmutatni; ki a legény a csárdában. Így a Kisasszony-napi bűsü alkalmával a kisteleki csárda is nagymérvű verekedés színhelye volt. Uradalmi család-emberek, legények már a bűsüt megelőzőleg mondogatták: „Kisasszonykor majd kikapnak a pógárok.” Ebbeli igérettközben híven grassznali akartak a mulató közönség fölött, asztalra ugrálva szóták dühös szavakat, még a cigányoknak sem akarták megengedni, hogy másnak hüzzanak, mint nekik. Ezt persze egyik-másik a földmives osztályból szó nélkül nem hagyta. Ennél aztán nem kellett egyéb; megkezdődött a verekedés, melynek aztán fejbe-avágás, orronkítás, új-leharapás s tudja Isten még mi nem lett a vége. Voltak, kik megkísérelték bekíteni a veszekedőket, de ez mit sem használt, sőt éppen a békítőket háztak a legrovidebbet. Így egy Káptalan nevű rugási ember fején súlyos baltavágást kapott, mire menten lerogyott, s még itt is rágázoltak, rugták, ütötték. Ezalatt gyorsan értesítve lett a bakasai csendőrség Kisasszonyán — hol szintén történtek apróbb összekocczások — időző két személy, kik menten a helyszínen termettek s láncra verték a verekedők két vezérét, egy eseléd legényt, ki Káptalan fejbe vágta s egy molnárt, ki a fejbeavágástól lerogyott embert gázolta, rugta. A verekedés megszüntével megszűnt a mulatság is, ki-ki gyorsan távozott a véres helyről. A két verekedő vezért megkötözve másnap est-törtökön Bakasra, pénteken Szt-Lőrinczre kísérték a bakasai csendőrök. Mint hírlík, a duhaj bérés legény mint most tavasz-szal besorozott egyén a katonai hatóság-nak adott át. Az életveszélyesen megsebesített ember maig is ágyban fekszik. Aligha fog felépülni. Két kisteleki ember pedig egyik a másiknak orrát, ez meg amannak újat csonkítja meg.

A szokás hatalma az emberről oly rendkívül erős, hogy csak is igen nehezen lehet az meg-múlni. Mindamellett azt tanácsoljuk mindazoknak, a kik maguk székében, aranyeres bajokban sly szenvedik Rharhararát, keserűsít, sulbergi csöppiket sly használt szerek használtak: hogy tegyék egy kísérletet Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsonival s meg fognak győződni azonról, hogy a svájci labdacson minden használt szert kizár a legjobban. Gondosan meg kell nézni, hogy a Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsoni minden dobozán (egy doboz ára 70 kr. a gyógyszerárakban) megvan-e a fehér kereszt városi mezőben s Brandt R. névalkírása? Minden más fajta csomag, mint nem valódi, elutasítandó.

Közgazdaság.

Magyar gazdák jégbiztosítási szövetkezete.

Az emberi munkásság minden terén többé-kevésbé kifejlődve látjuk az egyesülési törekvést, mely korunk egyik irány-eszméjét képezi. Alig van egy ága a kereskedelemnek és iparnak, mely a társulás által lendületet ne nyert volna. Hazánk sem zárta el magát ezen eszmének, melynek nyomát találjuk mindenhol a gyakorlati életben. A czél mindig ugyanaz marad, t. i. az erő összehangolása, csoportosítás által segíteni az egyes osztályok vagy ügy-ágak bajain, hiányain.

Es miután hazánkban a földművelés képezi a legfontosabb nemzetgazdasági tényezőt, ezen téren kiváló szerepre van hivatalva az egyesülés. Alig is van vármegyé, hol legalább egy gazdasági egyesület ne léteznék. A gazdáközönység, legkiválóbb tagjai által kormányozva, oda törekszik, hogy a gazdaságban mindenemű javításokat hozzon létre és annak terhein könnyítsen.

Ezen számos gazdasági egyesületek élén áll a központban a „Magyar gazdasági egyesület” Budapestben. Mindenki által tudva van, mily számos hasznos intézkedés köszönhető eme egyesületnek hazafias működésének.

Tény, hogy ama sok teher mellett, melyek a gazdáközöniségre nehezdednek, a vetéseknek jégkár elleni biztosítása jelentékeny szerepet játszik, mert a gazdára néve majdnem elodázhatlan szükség képezi. A gazdasági egyesületek eme általános érdekét fogva már régóta foglalkoznak amaz eszmével, miként lehetne a földművelés eme terhen is könnyíteni. Az első lépés, melyet a gazdasági egyesületek ez irányban tettek, az volt, hogy majdnem kivétel nélkül szerződési viszonyba léptek magyar biztosító társaságunkkal. Kétféle előnyt szereztek eme szerződésekkel: az egyetnek magának, gazdasági czélokra fordítandó százalékot kötötték ki a befolyt díjakból: és az egyesületi tagoknak bizonyos elengedést a rendes biztosítási díj-tételekből.

De a terményárak fokozatos alább-szállása folytán, ez előnyök ma már elégteleneknek tartatnak. A magyar gazdák-nak, mintán csak úgy képes terményeivel sikeresen kilépni a verseny piacára, ha produkcionális költségei mérsékeltek, ezek

csökkentésére kell főfigyelmét fordítani; és miután a biztosítási díjak is produkcionális költségek képeznek, ezek leszállítására irányult általános törekvést igazoltnak kell elismerni.

A gazdákörben és a vidéken is, több gazdasági egyesület kebelében gyakori megvitatás tárgyát képezte a biztosítási ügy. Mintán a jégbiztosítási díjak, a jég-díjjakkal arányosítva csekélyek és a gazda évi kiadásait nem terhelik érzékenyen, első sorban a jégbiztosítás elsőbbségi tétele felett tanácskoztak, oly eszközt keresvén, melylyel a jégbiztosítás elsőbbségi tétele, általánosítható, mindenkire néve könnyen hozzá férhető legyen. Beszéltek a kényszerrel és a kényszer nélküli államosításról, a kölcsönösségről; de az első számos akadályba és alig leküzdhető nehézségekbe ütköztek; a másik pedig az egysékre nagy anyagi kockázattal van összekötve, melynek előre határt szabni nem is lehet: úgy hogy ezen érvelések folytán az ügy a tanácskozások stadiumán tul nem haladt.

Egy középület, egy minden igényt kielégítő eszközt kelle találni és végre a f. é. május havában az „Országos gazdasági egyesület”-nek a szövetkezeti ügyben tartott ülése alkalmával megszületett azon eszme, mely az általános kívánalmakat leginkább kielégíteni van hivatva. Es ez a szövetkezeti forma, mely olcsó díjak mellett a szövetség tagjainak a teljes üzleti nyeresémet átengedi és a tagoktól egyelőre meghatározott csekélynek mondható kezesség kivül (12 évi biztosítási tartamra s csak is egy évi díjösszegnek megfelelő készfizető kezesség) még a legnagyobb veszteségek esetére sem követelhet díjtantófizetést, díjmentést, vagy bármily formában veszteség megtérítést; miután a magyar biztosító társaság vállalja magára a kezességi összegnek tul előfordulható veszteségek fizetését. Az üzleti nyeresémet kizárólag a szövetséget fogja illetni. A nyeresémet fele része egy, a szövetkezeti tagok tulajdonát képező kamatozólag kezelendő tartalékokra fog fordítottatni, mely 12 év után kerül felosztásra a szövetkezeti tagok közt, befizetett biztosítási díjaik arányában. Ha a tartalékok a szövetkezet egyévi díjbevételeinek összegére emelkedik, a szövetkezeti tagok kezességi kötelezettségének ereje és érvénye megszűnik, miután azt az ilyképen kiegészített tartalékok pótolja. A nyeresémet másik fele, minden üzletét lezárta- val osztalék gyanánt fog felosztatni a szövetség tagjai közt. olyformán, hogy a reá fölkötött éven az osztaléknak megfelelő összeggel kevesebb díj fog általuk fizetettü.

A szövetkezeti tagoknak a kezesség viselése által elvállalt kockázata, nem képez komoly áldozatot, mert a jelentékenyen leszállított díjakkal eredő megtakarítás, mely részükre 12 éven át biztosítva van, többszörösen föllül-ülja a községi összeget, azaz az egyévi díjat.

A kezességi biztosíték, habár nincs készpénzben befizetve, az alapját képezi, és hogy ezen alap elegendő lesz, mert bizton várható, hogy a szövetség egy milliót jóval túlhaladó évi díjjal fogja működését megkezdhetni, bizonyosság rá sok biztosító-társaság, mely ennél jóval csekélyebb alapját képezi, többféle biztosítási ágat kultivál. Igaz, hogy a veszteség nagyobb alapját képezi mellett sincs kizárva és ezt tanúsítja sok eltűnt biztosító-társaság sorsa. De az ily társaságokat nagy részben nem az üzleti veszteségek, hanem a hiányos kezelés sodorta el.

A szövetség kezelése, csekély jutalék mellett, az első magyar általános biztosító-társaságra bízatik. Bátoran állhatók, hogy jobb, avatottabb kezébe nem tételhetett volna le a jégbiztosítási szövetség ügyvezetése, mert ezen társaság 29 évi fennállása óta bebizonyította, hogy nála az értelem és kifogástalanság egyaránt meg van és a takarékoságot is mindig szem előtt tudta tartani. Ezen elvek a szövetségnek is meg lesznek honosítva. A magyar társaság hosszú évi tapasztalatával a 4000-ból álló jeles ügynöki karral és egész nagy apparátusával fog a szövetség érdekében közreműködni.

A szövetségi tagok közül egy elnök, két alelnök és 42 tagból álló vizsgáló és főügyelő bizottmány fog választatni. Ezen testület fog a szövetség érdekei fölött öröködni, ez fogja az ügykezelést és könyvelést bármikor, a mérleget és a származékokat minden üzletét végén megvizsgálni és vizsgálatának eredményét a szövetségi tagok tudomására hozni.

Es miután a károk rendezése a szövetségi tagok vitális érdekét képezi, azok sorából minden megye területéhez képest megfelelő számú bizalmi férfiak fognak választatni. A bizalmi férfiak számára körülbelül 200-an, mint tapasztalt gazdák, hivatva lesznek a károk fölvetelénél közreműködni.

Ezenkívül a gazdasági egyesületek elnökségei vagy választmányi tagjai közül az országban körülbelül 60 szakbizottsági elnökül fog fölkerülni. A szakbizottsági elnökök, kiknek szintén a szövetség tagjainak kell lenni, vitás körülményben a szakbizottság elnöki tisztjét végzendik. Ezen férfiak legjobban ismervén meggyéjük gazdasági és természetis viszonyait, a károsult szövetségi tag jogos igényeit méltányosan fogják kielégíteni, de megfogják védeni a szövetkezetet is túlzott követelésektől.

A szövetkezeti tagok 12 évre kötik le biztosításukat a szövetkezetnél, de fön van tartva részükre azon jog, hogy az évenként változó természetis viszonyokhoz képest minden éven módosíthatják a biztosítandó összegeket. A 12 évi tartam szükségé 29 évi jég-tatisztikából merített tapasztalatra van fektetve. A statisztika törvényei szerint kell ezen évszor, hogy az egyes években előfordulható veszteségek, más évek nyeresémei által ellensúlyoztassanak, és hogy a szövetkezeti üzlet vég-eredményében nyereséggel legyen lezárható.

A szövetség a jelenleg gyakorlatban álló díjszabálynál jelentékenyen elsőbbségi díjtelek mellett kezdi meg működését. Minél nagyobb lesz a belépők száma és a biztosítási összeg, annál mérsékeltebb lehet a díjesség. Es miután a szövetség főczélja, a magyar gazdákra a jégbiztosítást mindinkább elsőbbségi tenni, bizton várható, hogy a hazai gazdáközöniség saját jól fölfogott érdekében bizalommal fog fordulni a jégbiztosítási szövetkezethez.

Gabona-árjegyzék.

Pécs sz. kir. városában 1886. évi szept. hó 11-én tartott heti vásárról.

Buza	jó	8 frt 40
	középszerű	8 „ 20
	legálábbvaló	8 „ 10
Kétezeres	jó	6 „ 80
	középszerű	6 „ 60
	legálábbvaló	6 „ —
Rozs	jó	6 „ 10
	középszerű	5 „ 90
	legálábbvaló	5 „ —
Árpa	jó	7 „ 10
	középszerű	5 „ 70
	legálábbvaló	5 „ —
Zab	jó	5 „ 90
	középszerű	5 „ 80
	legálábbvaló	5 „ —
Kukoricza	jó	— „ —
	középszerű	— „ —
	legálábbvaló	— „ —
Széna	jó	2 „ 40
Szalma	jó	2 „ 10

Nyílt-tér.*

Nyilvános köszönet.
Alolítottak mindazon rokonoknak, ismerősöknek, ugyszintén a Pécsi Dalárdának, városi zenekarnak, az evangélikus egyház-községnek, kik bologdult s felejthetetlen férjemmel foglaltok el.

Valentin Károly
íranti részvét nyilatkozatuk nyilvánítása által fajtalmunkat enyhíteni igyekeztünk, ezen az uton halás köszönetünknek fejezzük ki.
Pécsét, 1886. szept. hó 11-én.
A gyászoló család.

A téli idényre olcsó és jó tüzelőfa

szerezhető be most télre leszállított áron
Spitzer Ádámnál
Pécsét, a hal-téren.

*) Ezen rovat alatt megjelentek nem vállalásukat a szerkesztőség.
NAGY FERENCZ,
Ispitulaidonos.
KIS JÓZSEF, VÁRADY FERENCZ
felelős szerkesztő. főmunkatárs.

Hirdetések.

Szülő eladás.

A Köhzi József tulajdonát képező 2 szülő, az egyik Bálitsban emeletes présházzal, mely nyári laknak igen alkalmas, a másik Aranyhegyben szintén présházzal, szürettel együtt f. évi szeptember hó 30. d. e 9 órakor nyilvános árverésen fog eladatni a pécsi kir. törvényszék telekkönyvi iratárában. 371 sz. (2-1)

A pécs-baranyai központi takarékpénztár bazar-épületeiben
f. évi november 1-től bérbe adandó:
1 lakás: 6 szoba, 1 előszoba, konyha, padlás és faraktár;
1 lakás: 4 szoba, konyha, padlás és faraktár.
Továbbá 1887. április 1-től 1 fényképezési műterem.
Bővebben a fent nevezett intézetnél, vagy házmesterénél tudakozhat.
355. (6-3)

7730. p. 1886.
Hirdetmény.
A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, miszerint
dr. Külley Zoltán
kir. közjegyző-helyettes
ebbeli hivatalos működését
Mohácson 1886. szeptember 8-án
kezdi meg.

A pécsi kir. törvényszéknek 1886. évi szeptember hó 7-én tartott üléséből.
Szikszay János,
kir. törvényszéki helyettes elnök.
Perczel Ferencz,
kir. törvényszéki jegyző.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Páischer Erzsébet végrehajtaton Bósz Mihályné és társai végrehajtást szenvedők elleni 450 frt tőkeelvezetés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén levő, a ráczmeckei 176. sz. tjkben foglalt 223. sz. sz. kert 48 frt, a ráczmeckei 408. sz. tjkben foglalt 2497. sz. sz. szőlő 464 frt és a ráczmeckei 450. sz. tjkben foglalt 224. sz. sz. 179 sorsz. ház, udvar és kert 184 frtban ezenem megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennem megjelölt ingatlanok az 1886. évi október hó 11-én délelőtt 10 órakor Ráczmeckén a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10-át, vagyis 4 frt 80 krt, 46 frt 40 krt és 18 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfoylammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezhöz letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak 1886. évi június hó 4-én tartott üléséből.
Kiadta:
Perczel Ferencz,
kir. törvényszéki jegyző.

366. sz. (1-1)
7307. sz. 1886.

Árverési hirdetmény.

A tettes városi tanács fentti sz. a. kelt határozata folytán ezenem közhírré teszem miként a budai külvárosi

sárga homok bánya

1887-ik évi január 1-től kezdve — évi 505 frt bérösszeg kikiáltása mellett hivatalos helyiségben (Városház II. emelet 38 ajtó) folyó szeptember hó 22-én d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverés és zárt ajánlati tárgyalás utján fog három egymásután évre bérbeadatni.

Felhivatnak tehát a bérleti szándékozók, minként a kikiáltási ár 10% százaléknak megfelelő bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlataikat legkésőbb f. é. szeptember hó 21-én d. u. 5 óráig a polgármesteri hivatalnál nyujtsák be avagy ily bánatpénzzel ellátva a nyilvános árverésen jelenjenek meg.

A részletes feltételek nálam a délelőtti hivatalos órák alatt bármikor betekinthezők.
Kelt Pécsét, 1886. szeptember 13-án.
Jilly Alajos,
városi tanácsos.

369. sz. (1-1)

Magyarország legolcsóbb és legdíszesebb szépirodalmi képes hetilap.
A „Képes Családi Lapok”
1886. október elsőjén a kilencedik évfolyamba lép.
Lapunk életideje a legkézzelfoghatóbb bizonyíték arra néve, hogy a hazai családoknál befogadott kedvelt barátta lett s a legnemesebb örömmel mondhatni, hogy a „Képes Családi Lapok” térfoglalásával sok kezesbecsű seletés tartalmu, különösen külföldi olvasmányokat szorítottak le a családok asztalairól, melyek részint hly igéretkekkel, részint nagy hanggal folyton kísértenek megvesztegetni a hazai közönség jóhízeműségét.
Lapunk tartalmára néve a kiadó és a szerkesztőség versenyezni fognak a buzgalom ban, hogy továbbra is folozott mérvben kiérdemeljék a közönség elismerő támogatását.
Közölni fog jeles eredeti és fordított költeményeket, beszédeket, rajzokat, népmései, szépirodalmi, egészségügyi czikkeket; a rohanó idővel tartand minden irányban. Heti tárcák, adomák, apróságok, hírek, talányok stb. stb. fogják ékíteni a lap tartalmát és azon lesznek, hogy a szövegbe nyomott képei a legjelesebb külföldi lapokban közöltekkel kiállják a versenyt.
Egész évre 6 forint Félévre 3 forint. Negyedévre 1 forint 50 kr.
Előfizetéseket elfogad minden hazai könyvkereskedés.
Mutatványszámokat küld ingyen és bérmentesen
A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala BUDAPESTEN,
IV. kerület, papnövelde-utca 8. szám alatt.
364 sz. (3-1)

1878. sz. 1886. tk.
Árverési hirdetmény.
A siklósi kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Viszlai János n-tótfalusi lakós végrehajtatonak Domonkos Sándor és társai végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében 200 frt tőkeelvezetés és járulékaik iránt az árverést a siklósi kir. bíróság területén levő, N-tótfalusi községben fekvő a N-tótfalusi 65 sz. tjkben felvett 2/3 külteleknek Denka Józsefet illető felére 498 frt ezenem megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennem megjelölt ingatlan az 1886. évi október hó 15. napján délelőtt 10 órakor N-tótfalusi község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 49 forint 80 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfoylammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezhöz letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
Kelt Siklóson, 1886. évi május hó 25. napján. A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.
Bauer Rezső
kir. bírós.

367. sz. (1-1)

Brünni kelméket
elegans őszi vagy téli öltözetekre,
3.10 métert kivevő szelvényekben mindegyik éppen egy fél-öltözetre elégséges, frt 4.80 igen finom frt 7.75 legfinomabb frt 10.50 legesleg finomabb valódi gyapjuszövetből Palmerston és Boy felikabatokra méterje frt 2.50 egész 5 frt. — Loden frt 1.25 egész 3 frt. Női posztók méterje frt 2.25 krtól 2.50 krtig. megküld bárkinek is pósta után-vét mellett:
Feintuch-Fabriks-Niederlage
SIEGEL-IMHOF Brünn.
Nyilatkozat: A fentebbi cég szövevei szilárd és izlésteljes kivitel valamint kiváltképpen tartósság által tünnek ki. Ezek elismert megbízható szilárdsága és rendkívüli munkaképessége egyszer-mind az iránt is kezeséget nyujt miszerint csakis a legjobb áru s pontosan a választott minták szerint lesz szállítva Kiváratra fentebbi raktár mintákkal ingyen és bérmentese szolgál.
355. sz. (20-1)

